1870. II. évfolyam. 245. szám. Csütörtök, deczember 15.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. | ¼ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ | Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz, Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyebütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.
Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: Minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vetetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

A hadsereg harczképessége.

⊙.) A solferinoi és königrätzi kudarczok után vigasztalólag hangozhatik Benedek tábornok szájából azon nyilatkozat, mit folyó hó 13-kán mint a közös hadügyminiszter képviselője a magyar delegatióban tett, s mely szerint a birodalom véderejének harczképessége folyvást növekedőben van.

Némi guny látszik ugyan abban, hogy épen Benedek tábornok dicséri a mai helyzetet az előbbi felett, ki ama katastrofák alatt fővezér volt, s kinek már akkor be kellett volna látnia, hogy a hadsereg harczképessége igen roszlábán áll, s nem kellevala a poroszok ellenében kérkedés hangját használni, hanem törekedni a harczképesség megszerzésére, s ennek hiányában jó tanácsot adni a fejedelemnek, hogy időre van szükség, mig a hadsereg harczképessé tétethetik, és csak is azután kellevala döntő csatába bocsátkozni; ugy, hogy az akkori időből még ismert magaviseletét a gyászos eredményekkel összevetve, valóban tagadni nem lehet, mikép mostani biztató nyilatkozata is veszit sulyából, értékéből, s nem enyészteti el a félelmet az iránt, hogy, hátha a most hiresztelt harczképességi előhaladás mellett is, kemény megpróbáltatások idején, veszteség és vereség lesz sorsunk?

Azon nyilatkozat, hogy az összes védelmi erő elérte az egy millió ötvenkétezer háromszászhetvenhat tekintélyes számot, nagy nyomatékkal bir ugyan; azonban megjegyzendő, hogy a tábornok eztépen deczember 13-án mondta; a mikor, tudjuk, a katonai létszám ellenőrzésére rendelt szemlék még be nem végeztettek, s igy az eredményt, hogy tudniillik a valóságban hány katonánk van, sem tudni, sem annyival inkább a birodalomból mindenünnen a hadügyminiszterium számára összeállitani s beküldeni nem lehetett.

Azon szám tehát, mit Benedek tábornok a delegatió előtt mondott, csak papiron állhat meg, a valóságban pedig, mint a régibb tapasztalatok mutatják, jóval alább fog szállani.

De nem lehet tagadni, hogy egyfelől már azon rendszabály is haladást jelez, mikép ellenőrzési szemlék alkalmaztatnak ugy, hogy ezután nem jöhet elő azon eset, a mi régebben megtörtént, hogy a papiroson 500.000 katona álott, s midőn be kelletrukkolni, több mint százezer hiányzott mint részint elhalt, részint elszökött sat; más felől pedig, az egy millió számot mindenesetre megközelitvén a véderő: e tekintélyes szám valóban a véderőnek növekedésére mutat s a vagyon- s személybiztosság érdekeire megnyugtató hatást gyakorol.

De azt nem hiszszük, hogy e nagy szám hasonló nagy eredményekre jogositó reményeket kelthetne, sőt valószinünek tartjuk, hogy kisebb számu, de jobban fölszerelt s a lelkesültség szellemével felruházott sereg nem egyszer haladja felyül a nagy tömegeket, ha ezek irányában csak külső reformot előidéző eljárás vétetik alkalmazásba, mig amarra nézve a belső erősités, haladás eszközei is felhasználtatnak.

Ime az egy milliót haladó roppant hadseregben nincs meg és nem is lehet azon lelkesedés, a mi a nemzeti hadseregeket dicsőségre vezetheti!

Hányféle nemzetből áll majd mindenik ezred; s vezénylő főbb tisztei váltakoznak ugyan kisebb számokban, de a magyart, a lengyelt, a tyrolit, és oláhokat, a szerbeket majdnem általában német tisztek vezénylik német nyelven.

Van-e ily helyzetben okalelkesedésre; van-e szellemi összehangzás a vezénylettek és vezénylők közt? van-e solidaritás, közérdekeltség a tiszt és a sereg között, a nemzeti becsület s büszkeség követelményei irányában?; lehet-e annyi fajból összevegyitett ezredektől valami rendkivüli dicső dolgot várni, midőn a tisztek és emberei, s ezek ismét egymás közt külön nemzetek fiai levén, külön érdekek hatásának vannak alávetve?

Azt hisszük, hogy a közös hadügyminiszternek Benedek tábornok által jelzett javitási rendszere csak a külsőségek körül forog; a belső előhaladásra alig van gond, alig van tekintet; pedig jól tudjuk, hogy csakis a belterjes előhaladásnak lehetne kedvező eredményei.

Mindaddig tehát, mig a közös hadügyminiszter, csakis embertömegek s fegyverhalmazok számában látja az előhaladást, csakis külső irányban terjeszti ki reformjait, a belső, a szellemi képességgel pedig gondolni sem látszik: lehet iszonyu embertömegekkel dicsekedni a delegatiók előtt, lehet ujabb milliókat elkölteni: de a valódi védképesség mindaddig nem lesz meg, mig azoknak belső szervezetére s vezényletére kellő figyelem, és nagyobb gond nem fordittatik.

Ha már nem látják be, hogy ha a magyar s a többi tekintélyesebb ország is külön országos haderőket állitván ki, saját országos, nemzeti szervezet és vezényletmellett. — az ily, egyes tagjaiban is összefüggő és inkább egyöntetü hadseregek a legnagyobb megpróbáltatások idején is kétannyi erőt fejthetnek ki, mint a sokféle országból, sokféle nemzetiségből álló s német tisztektől vezényletthadsereget:

Legalább lássák be oda fent, hogy valahára rendszert kell változtatniok az ezredek összealkotásában, az elhelyezésben és a vezényletben addig is, mig a nemzeti vezényletbe nem hozatik egészen — a mi ugyan már csak idő kérdése, mert hasznait csak a vak nem látja be!

Az ezredeket ugy kell összealkotni, hogy egy hazának, egy országnak, sőt, ha lehet, egy nagyobb vidéknek fiaiból álljanak.

Továbbá, a mennyire lehet, hazájok közelében kell tartani, hogy a nép az idegen katonaság háborgatásának ne legyenek kitéve.

Végre, ha már megtartják a német vezényletet, oly tisztekkel kell ellátni a hadsereget, kik lehetőségig földijeik legyenek a legénységnek, s nemzeti nyelvökön is érintkezhessenek velök.

A többi, a csapatok gyakorlása, tanitása, jól élelmezése sat. mind oly dolog, a mi önként összeszerüen el nem maradhat.

Ha ily belterjes javitások is eszközöltetnek; ha a hadsereg szelleméről imigy is gondoskodva lesz: akkor aztán inkább lehet hangsulyozni a nagy hadtömegek értékességét.

Különben a népvándorláshoz hasonlitó katonatömegek is, szellemi emelkedettség és hazafiui lelkesedés nélkül csakis tömegek maradnak, melyek nyerhetnek sokaságuk által, de nem vergődhetnek nagyszerü dicsőségre, s rendkivüli idők esetére a szellemi biztositékokat, milyenek: a nemzeti becsület, hazafiui büszkeség, sat. — nélkülözni fogják; a mellett a sok munkás kéz hasztalanul vonatik el az ipar-kereskedés- s gazdászat teréről ...

A véderő képességére nézve tehát a belterjes fejlődés, előhaladás nélkülözhetlen.

A mi az osztrák hadseregnél eddigelé hiányzik!

S mindaddig mig arra kellő gond nem lesz:

Ausztria kivált a mai előre haladt tudomány időszakában, nemzeti lelkesedéstől áthatott hadseregek ellenében, félő, hogy ismét Solferinót vagy Königrätzet fog!

— **Horvát országgyülés.** A decz. 10-én tartott ülésben Brlics interpellálja a bánt, hogy mivel a concordatum Horvátországban soha érvényben nem volt, s a bán aug. 28-án kibocsátott rendeletével mégis annak megszüntetését tudatta, mi által azt fejezte ki, hogy az érvényben volt: mi jogon bocsátotta ki e rendeletet az országgyülés meghallgatása nélkül? s ennek következtében hasonlag érvényeseknek tartja-e az 1855. nov. 5. és 8-án kelt absolutisticus patenseket, melyek a hatósági jogra s a valláskérdésre vonatkoznak?

Az interpellatio után a megyék s kösségek rendezéséről szóló tjavaslat fogadtatott el háromszori felolvasásra.

A napirend második tárgyát a vadászati törvényjavaslat képezte, mely általánosságban minden vita nélkül elfogadtatott, s azonnal a részletes tárgyalás kezdetett meg.

— **A Lajthán tul.** Potocki grófot tegnapelőtt fogadta ő felsége, mint hirlik e fogadtatáson körülbelől eldőlt a bécsi miniszterváltság ügye. Potocki csütörtökön utazik vissza Bécsbe, s akkor már ugy hiszik — zsebében lesz az uj miniszteri névsor. A conbinátiók természetesen ujra száz-féle alakban jelennek meg, a mi épen nem csudálandó a Lajthántuli viszonyok mellett, a hol a kormány nem tiszta parlamentaris alapon áll; a hol a többség nem áll elfogadható alapon, a hol a lakosság nagy része nincs képviselve a parlamentben, s a kölcsönös engedékenység s együttérzés helyett fajgyülölködés, nemzetiségi uralomra törekvés mételyezik meg Ausztria jövőjét.

Azért örömmel üdvözöljük azon hirt, — hogy az uj miniszteriumban egy galicziai miniszter is vétetik fel. A Lajthántuli nagy differentiákkal szemben csekély lépés ez ugyan, de mindenesetre haladás, mely talán megkevesbitendi egygyel az elégedetlen nemzetiségek számát. Remélhetőleg az uj bécsi kormány nem fog e lépésnél megállapodni, de lassanként valamennyi elemet egyesitendi a teljesen szabadelvü alkotmány keretében, hogy összhangzat, egyetértés váltsa fel az eddigi vészteljes disharmoniát.

— **A bécsi akademiai olvasóegylet,** melynek utóbbi ünnepélye, csuf verekedésé fajult — a napokban feloszlattatott, mivel minden politikai egylet megengedte, — hogy ünnepélyén politikai beszédek tartassanak.

Az egylet tagjai a feloszlatás hirére azonnal gyüléseket tartottak, s elhatározták, hogy minden forumon appellalni fognak, s ha ez nem használ, uj egyletet alapitanak. „A német tanulók olvasó egylete" czimmel. — Egy nagy párt azonban azon helyes elvet tüzte ki, hogy az ujonnan alakitandó egylet ne a német tanulóknak, hanem nyelv, vallás és nemzetiségi különbség nélkül bármely bécsi egyetem hallgatóinak egylete legyen.

— **Karlsruhe,** decz. 13. A kamara ma nyitatott meg. A trónbeszéd kiemeli az alkotmányszerződésre vonatkozó előterjesztményt, mely által az egyes államoknak elegendő önállóság adatik. A háboru folytatására megkivántató további pénz megszavazására vonatkozólag a trónbeszéd azon reményét fejezi ki, hogy az állampénztár tartós tulterhelése kevesbülni fog, ha sikerülend a nem távoli időben a békét kedvező feltételek mellett kiküzdeni.

— **Eiberfeld,** decz. 13. A neuiserlohni bányában tegnap este borzasztó szerencsétlenség történt, mit a romboló fergeteg idézett elő. Hir szerint 38 ember halt és 20-nál több sebesült!

— **Gratz,** decz. 14. A Tagblatt gyüjtést indit Moltkenak adandó diszkardra.

Franczia-porosz háboru.

Debreczen, decz. 15.

= A nemzeti védelem kormánya Trochu tbk-hoz a következő levelet intézte:

Tábornok és kedves elnök ur! Három nap óta gondolatunkban önnél vagyunk azon dicső csatatéren, hol a haza sorsa dől el. Szeretnénk megosztani önnel a veszélyeket, önnek hagyván a dicsőséget, mely önt illeti azért, hogy előkészité és biztositá nemes feláldozása által Páris bukása után is folytatni és Franczia országot egészen leverni. A serget csapatszaporitások által erősiteni fogják és uj ujoncozást fognak kiirni.

Bordeaux. decz. 13. Thiers itt marad. Allitják, hogy a franczia ismét elfoglalták Vierzont. Más hirek szerint a poroszok megszállták Bloist. Decz. 10-ki toursi hirek szerint a poroszok 9-kén Blois alá érkeztek a balparton; minthogy a hid el volt rombolva, a poroszok megadásra a hid helyreállitására szólitták fel a várost, ellenkezőleg a város bombáztatásával fenyegetőzvén. Gambetta, ki jelen volt a városban, határozottan visszautasitá e felhivást, a mennyiben oly helyzetben van, hogy magát védelmezheti.

Berlin, decz. 14. A felirati bizottság tegnap elutazott. Hirlik, hogy Bismarck lotharingi herczeggé fog kineveztetni. Nagyszámu himlőbetegek érkeztek ide decz. 8-tg Pfalzburgból, azonfelül 40 ágyu és 1500 hadifogoly. Németországból 111,000 csomag küldetett Franczia-országba. Több csomagot csak jan. 14—22 közt fogad el a posta.

Léghajóban.

A „Hon" irja: berlini tudósitónk levelet kapott egy norvégiai barátjától, mely érdekes részleteket tartalmaz egy léghajói utról. Ez ut hősei Rolier Pál és Dechamps. Alig van 30 éves egyik-egyik, ők Párisban decz. 2-án éjjel 11 óra 40 perczkor szálltak léghajóra, azon szándékkal, hogy majd Toursba mennek. 2000 meternyi magasságra emelkedtek. a hova már el nem hat a golyó s végig nézhettek az egész ostromló sereg tábortüzein. Éjszaki irányban vitte őket a szél roppant gyorsasággal s egyszerre azon vették észre magokat, hogy borzasztó morajt hallanak. Az pedig a tenger zajlása volt. Őket tehát a tenger fölé sodorta a légáramlat s ott lebegtek ég és tenger között, mely utóbbi sürü köddel volt boritva. Mikor a köd kissé oszlani kezdett, tizenhét hajót láttak magok alatt, küzdeni a viharral. e hajók közt ott volt egy franczia corvette is, melyet megismertek lobogójáról.

Jellövéseket tettek a léghajósok. de azokat a tengerészek nem hallották.

Később egy német hajóról löttek is reájok. A szél leirhatlan sebességgel hajtotta őket éjszaknak.

Postagalambjaik közül egyet kieresztettek azzal a hirrel, hogy veszve látják magokat. Ez alatt azonban lebocsátottak egy igen hosszu kötelet, ugy hogy a vége a tengerbe ért. Ez lassitotta kissé a szédületes rohamot. Egy hirlapokkal és levelekkel megrakott csomagot is kidobtak a léghajóból. E moneuvre segitett rajtok, különben a jeges tengerre hajtotta volna őket a szél.

Igy azonban végre szárazföldet láttak, megnyilották a szelentyüket s ki eresztették a gázt. Siffjel mellett — mint később kiderült — a léghajó már a fák koronáit sodorta s az utasok a kötélen lebocsátkoztak a földre, de a léghajót magát elkapta s tovább vitte a szélroham.

Órájok 3-at és 20 perczet mutatott délután, ők tehát 15 órát repültek a légben. Sejtelmük se volt róla, hol vannak s vajjon azon a vidéken laknak-e emberek? A fáradság, éhség és a belehelt gázok miatt mind a ketten ájulásba estek. Végre magokhoz tértek s az első élő lény, melylyel találkoztak, három farkas volt. Ezek azonban nem bántották őket. 5—6 óra hosszáig gázoltak a süppedő hóban, s eljuttottak egy lakotlan kunyhóig, a hol megpihentek. Más nap egy másik kunyhóhoz értek, a hol a tüzhelyen még egy kis parázs tüz pislogot. Rögtön tüzet raktak s bevárták, mi történik már velök?

Valami egy óra mulva két favágó ért hozzájok, a kik durván tekintettek a betolakodókra. Beszélgetésről persze szó sem lehetett. De mikor a favágók egyike zsebéből gyufatartót vett ki, melyre rá volt irva „Christiana": a franczia egyike csodálkozva kiáltott fel: „en Norvége!"

Most már igyekeztek megértetni a favágókkal, hogy Christianába akarnak menni, de biz ez csak hosszu mutogatásra sikerült. A favágók bekisérték őket Sellmer lelkészhez, s az rögtön elhivatta Nilson bányamérnököt, a ki igen jól beszél francziául. Több napig mulattak a papnál, ki aztán elvitte őket Drammenbe, hol megtalálták léghajójukat is öt levélesomaggal, melyek összesen 330 fontot nyomtak, 7 postagalambbal, a lég- és hőmérővel stb. együtt.

A 24 meter magasságu léghajó 100 mértföldet tett. Midezen tárgyakat kiállitották a franczia sebesültek javára s a léghajót oda ajándékozták.

TÁRCZA.

Apácza és kegyenczné.

Regény a bécsi életből.

Irta: **Haffner Károly.**

(Folytatás.)

Tudta ő azt jól, hogy szép, s azon adó, mit eddig szépségéért nyert, nyomoruságosnak tetszett előtte.

Paulina ujongott, hogy ezen megérdemlett adót egy milliomos hozta meg szépségének.

Rozália is ujongott volna, ha ezen férfi nem milliomos, hanem szegény.

Ha oly szegény, oly igen szegény lett volna, mint ő, mily benső, mily véghetetlen szerelemmel dobogott volna érte fel szive.

Igen, a szegény gyermek reménytelenül szeretett.

Igaz ugyan, hogy Erlenstein szemei sokszor keresték az övéit, s hosszasan nyugodtak meg rajta.

Szomorunak, elkomorodottnak látszott, ha Rozáliának semmi kivánnivalója nem volt, és semmit nem fogadott el tőle ajándékaiból, legfelebb egy szál virágot.

Barátságosan mosolygott reá még akkor is, ha nővérével tréfált és fecsegett.

Ah, nővére számára csupán szavai voltak, az ő számára csupán tekintete, de ezen tekintet többet beszélt, mint minden szó.

De a szegény leány megremegett, ha viszontszerelemre gondolt.

Ugy tetszett neki, mintha jó angyala óvta volna őt ezen szerelemtől, s mintha az lett volna hivatása, hogy ne szeresse őt senki soha.

És mégis mert reménleni.

A remény olyan fa, mely életünk telén is virult, mért ne virágoznék hát az az élet tavaszán. —

Tudta-e azt Erlenstein, hogy e fiatal szivcsak érte dobog? mely szivet azért akart megtörni, hogy száz szivarkát megnyerjen!

Hogyne tudta volna.

Ezen férfinak démon szeme volt.

Ha a fiatal leányt megjelenésekor elhalványodni vagy elpirulni, aztán fejét buskomoran lecsüggeszteni látta, szemei pokoli fényben tündököltek s ajkai körül győzelmes mosoly jászott.

De a győzelem semmiképen nem akart bekövetkezni, mert e szép ellenség le volt ugyan győzve, de nem adta meg magát.

Rozália aggálylyal tért ki az ellenség elől, s nem adott neki alkalmat arra, hogy e föld kinceivel megkinálja.

De ha megkinálta volna is, utálattal utasitotta volna azt vissza.

Védszelleme erényét és ártatlanságát elfedte szárnyaival.

Fogait csikorgatva ismerte el Erlenstein, hogy aranykulcscsal itt nem fogja megnyitni a paradicsom kapuját.

Hétköznapi, közönséges fegyverekkel itt nem lehetett győzelemre szert tenni, s uj fegyvereket kellett a pokolban kovácsoltatni.

A helyett e rövid áttekintés után, vegyük fel ismét elbeszélésünk fonalát.

Az öreg Bienenfeld bevégezé napi munkáját s boszusan, magában mormogva, járt fel s alá a szobában.

Paulina a zongora mellett ült, s játszadozott a billentyükkel, mert most már zenetanárt is kellett tartani, mert az megbocsáthatlan lett volna, ha egy oly hölgy, mint ő, zenei képzettséggel nem bir.

Rozália az ablaknál ült, s álmodozva tekintett ki az alkonyatba.

„De ugyan hol lehet az a fiu?" mondá bo szusan az öreg. „Két hét óta sem nem láttuk, sem felőle mit sem hallottunk. Pedig tudja, hogy szeretem őt, s nem szabad lett volna rosz neven venni neki, ha e hiu bolond orrocskáját egész a fellegig emeli fel.

„Rólam beszélsz, papa?" kérdé Paulina.

„Hát kiről másról mint rólad. Szégyeld magad. Antal öcsém kitartotta velünk a szüreget és nyomorban, megosztotta velünk megtakaritott filléreit, s mindég ugy viselte magát, mint házunknak hü és becsületes barátja, s te ugy beszéltél e szegény fiuval, mint valami vándor mesterlegénynyel, ki tőled sapkájával kezében alamizsnát kér. Nem is tudom neki rosz neven venni, hogy hátat forditott nekünk."

„A mivel nekem igen nagy örömet szerez," mondá durczásan Paulina.

„Hallgass szivtelen teremtés!" mordult rá Bienenfeld, „Jó lesz vigyáznod magadra. A szerencse változó, s megtörténhetik, hogy rövid időn hiába fogsz egy oly becsületes barátot a szükségben, mint a minőt most elutasitasz magadtól.

Az öreg tévedt.

Nem Paulina ostoba gőgje tartotta vissza Antalt a családtól, hanem a ház kapusa, ki Erlenstein meghagyásából be nem bocsátotta a házba a szegény fiut.

„Ne zsörtölősködjék atyus," kiáltá Paulina, felkelvén a zongorától, s karjait atyja nyaka köré fonta. — „Egészen elrontod Erlenstein ur étvágyát, ha oly savanyu arczczal mégy be a vacsorához."

Az öreg a légony órára tekintett, — s az épen azon órát mutatta, a melyben őt a bankár salonjában várta.

A leányok már felvoltak öltözve.

Nagy buzgalmasan segitettek atyjuknak az öltözködésben.

Az öregre csak hivatalnoki kabátját kellett felvenni, s kissé megsimitani haját, s nyakkendőjén igazitani.

Pár percz alatt készen volt az inspector ur.

A mint a salonba beléptek, társaságot találtak ott, mely a bankárból és első hivatalnokaiból állott.

(Folytatása következik.)

dékozták a christianai egyetemnek. Párisról azt beszélték, hogy ott a hangulat emelkedett, élelmi szer bőven van. Párisnak 450,000 gyakorlott katonája és 200,000 ujoncza van. A fegyvergyárak és ágyuöntödék éjjel-nappal dolgoznak. Trochunak nagy tekintélye van, hogy egy nagy kitörés tervével foglalkozik (mely már azóta meg is történt.) A franczíák még most is Drammanban vannak, hol tiszteletökre diszlakomákat tartanak. Pénzzel bőven el vannak látva. De Rolier mégis nagyon visszavágyik Párisba, hol fiatal feleséget hagyott hátra.

Végszó a kertségi rendszabályok ügyében.

A kertségi rendszabályok ügyét hirlapi téren bonczkés alá vett, de magát megnevezni nem akaró czikkezőnek anathemaként hangoztató, szerencsére körön kivül eső, elitélésére, a nagyérdemü közönség iránt tartozó tiszteletből, lehető röviden kivánom ez ügybeni nézetemet közölni.

Hogy a czikkező által megtámadott kertségi rendszabályokra mily nagy szükség van, és hogy azok mennyire a kor igényeihez mértten szerkesztvék, semmivel sem lehetne jobban igazolni, mint czikkező kárhoztató közlésével. Bármelyik kertségben készültek is tehát azon bizonyosan nem a költséget szaporitani, sőt ellenkezőleg azt kimélni s kevesbiteni akaró, habár békebiróságot felállitó kertszabályok, mindenesetre többet érnek, mint czikkező gondolja, s elhitetni szeretné.

Hogy vajon czikkező ismerte-e fel jobban, vagy az alólirott a határvonalat, melyen belől mozoghatnak a kerti szabályok, és a melyen tul nincs helye az egyesek részéről, a többség ellen tulsulyt követelni, ugy hiszem, czikkezőnek ugy előbbi, mint másod közléséből eléggé kitünik, s ez okon nincs róla mit beszélnem.

Hogy továbbá sem az általa idézett ujabb t. cz. §-ai, sem az 1840. IX. t. cz. által legtávolabbról sem fosztattak meg a kertségek, az önszántukból, önmaguk javára, s a törvényes korlátok közt mozgó szabályok alkotásától, ezt bizonyitják: a gyakorlat, a naponta alakuló egyletek, és legközelebbről, a már eddig is benyujtott kertszabályok, melyek csupán a városi képviselőtestület megerősitésére várnak. — Én megengedem, hogy czikkezőtől ugyan itéletnapig is várhatnánk a szerencsére nem épen tőle függő meg, vagy meg nem erősitésre.

A halomra idézett §§-ok ellenében pedig csak a „volenti non fit injuria“ elvét emlitem, mely ellen ugy hiszem, czikkezőnek sem lehet észszerüleg kifogása.

Egyébiránt, miután czikkező maga is birtokos és igy érdekelt fél, mint ezt felemliteni jónak látta, fezen mig egyrészről örvendek, másrészről sajnálatomat kell kifejeznem a felett, hogy azon ártatlan szabályok ellen, melyekben semmi törvényellenes nincsen, csupán az önzőket kissé korlátozza, oly irgalmatlan, s terjedelmes itéletet hozott, hogy. . . . holott azok saját okoskodása szerint, minden biráláton alóliak. Már engedjen meg tisztelt ismeretlen birtokostársam, de kimondott itélete által legalább is nagy következetlenségbe jutott, és pedig annyira, hogy abból semmiféle §. ki nem segiti.

Azt kell tehát gyanitanom, hogy végre is azon szabályok közt valami olyasfélének kell lenni, a mi czikkezőnek sehogy sem tetszik, mivel bizonyosan önérdeke ellen van, melyet a másokénak, habár a kölcsönösség elvénél fogva nagyon is tartozik, alárendelni egyátalában nem akarna.

És én azon meggyőződésben zárom be soraimat, hogy mihelyt czikkező azon általános társadalmi szabályt, hogy a mit nem kivánsz magadnak, ne tedd azt embertársadnak, nemcsak elösmeri, hanem tettleg követi is, mindjárt más szinben fogja látni az általa elitélt szabályokat, sőt helyeseknek is fogja azokat elösmerni, mit tőle minden birtokostársa el is vár.

Matólcsy Ferencz.*)

*) Ezen végszóval jónak látjuk berekeszteni a kertségi rendszabályok feletti vitát, minek folytatását lapunk szük tere ezuttal nem engedi. Szerk.

Ujdonságok.

* **A jogászsegélyegylet** javára bált szándékoznak rendezni jogászaink a farsang alatt, s erre nézve a rendező bizottmány ismét a szinház helyiségét, — mint különben is egyedüli helyiséget fényes bál tartására — igyekszik megnyerni a mult alkalommali feltételek mellett. Közérdekeltségi szempontból megemlitjük a bálrendezői bizottmány tagjait. Elnök Komlóssy Arthur, jegyző Bölöni László, pénztárnok Szilassy Ernő, ellenőr Buday János. Bizottmányi tagok: Szunyoghy Szabolch, Szabó Antal, Mógor Károly, Kovács Elek, b. Bánffy György és Ferenczy Lajos. A jogászok buzgón fognak igyekezni az utolsó báljukhoz hasonló fényes bál létrehozásán s részünkről előre is örömmel üdvözöljük őket a biztos siker reményében. — Azonban sajnálattal kell e helyen megemlitenünk, hogy — a mint halljuk, — a kereskedő ifjak, a bál tartására nézve kimondták volna a requiescat-ot.

* **Szakál Róza** aradi vendégszerepléséről a „Frou frou“-ban, az Aradon megjelenő „Alföld“ czimü hirlap következőleg ir: „Az igazgató urtól nem rosz eszme a jelen, kissé hangtalan szinidény élénkitése végett, a vendég-szerepeltetést venni igénybe. Hogy az eszköz jól van megválasztva, azon körülmény eléggé bizonyitja, hogy Szakál Róza k. a. első fellépése mult hétfőn oly nagy és oly szép közönséget hozott a szinházba, mint ez különben csakis rendkivüli előadásoknál szokott megtörténni. — Szakál Róza k. a. tudvalevőleg a legjobb vidéki, a nagy áldozatokkal fenntartott debreczeni szinháznál első szinmüi szinésznő; azon nagy elismerés, melylyel róla ott a szini birálatok nyilatkoznak, felkelté már előre is iránta közönségünk érdekeltségét; s a rokonszenves fogadtatás, és az előadás alatt több izben neki zudult viharos tetszés után itélve, vendégszereplésére a legszebb sikert helyezhetjük kilátásba. — Szakál Rózsa k. a. megjelenése kedvező hatást idéz elő, szép szinpadi alak, eléggé választékos, és gondozott toillette-el. Játékán meglátszik a tökéletes szinpadi-routine, az alak fővonásainak átértése, melyeknek kidomboritása a jellemzőbb pointok érvényesitése, és a finom árnyalás által, igen szépen sikerül nála. Hangja igen kellemes, eléggé hajlékony, főleg a bensőségtől áthatott, szivhez szóló érzelmek kifejezésére, stb.

* **Komlóssy Lajos** honvéd alezredes s lovasosztály-parancsnok a jövő hétre városunkba érkezik, szabadságidejét használni, s huzamosb ideig fog körünkben időzni. Mit is örömmel juttatunk derék hazánkfia ismerősinek tudomására.

* **A hatvan-utczai** uj iskolába tanitókul Báthory Sándor péterfiai, és Boros János mesterutczai tanitók választattak meg, s a péterfiai tanitói állomás Dávid Mihály hitt tanvégzett ifju által töltetett be.

* **A szinház néző terén**, a jobboldali támlásszéki bejáratról levezető lépcsók kőfoglalványa összeomlott, s mig az egy felől sérti a szemet, másfelől e helyéből igen könnyen lebillenhető lépcsőkön a járó-kelő közönség könnyen szerencsétlenül is járhat. Az ilyen apró — de mégis feltünő hibáknak javitásával kár hétről-hétre késlekedni.

* **A debreczen-szatmári vasuton** — mint értesülünk, — az ünnepekre távozó diákokat ingyen szállitják, miután a vonalon már semmi balesettől nem lehet tartani. Igy biztos lehet a mi remenyünk is, hogy az uj határidőre e vonalrész csakugyan át fog adatni a közforgalomnak.

* **Mai számunkhoz** mellékezve veszik előfizetőink a „**Családi kör**“ szépirodalmi divat lap előfizetési felhivását. — E lapot Emilia szerkeszti, s ajánlására elég legyen annyit megemlitenünk, hogy most a 12-dik évfolyamba lép, 12 kötetre menő regény melléklettel, s évenkint két mülapot ad. Előfizetési ára 1 évre 12 frt, fél évre 6 frt.

* **Időjárásunk ujra** igen kellemetlenre változott, majdnem folytonosan esik, ugy hogy a locs-pocstól nem tudunk szabadulni.

* **Gerecs János** operette énekes tegnap előadás után az esteli vonattal elutazott. Kolozsvárra ment nejét meglátogatni s egyuttal vendégszerepelni. Eső fellépéséül hihetőleg a „Kék szakál“-t választandja.

* **Részegen ment a más világra.** Egy ismeretlen napszámos e hó 13-án éjjel holt részegen feküdt egyik mellékutczában, a honnan két könyörületes szivü nő, (valjon nem a chicagói nőegyiet tiszteletbeli tagjai-e) a közkórházba beszállitotta, innen másnap kibocsátatván ugyanazon éjjel hasonló részeg állapotban a nváradutczán találtatott meg, s utközben, a mint a városházára szállitották, meghalt. — Kiléte nem tudatik.

* **A kertészeti egylet** az idén már több mint 20000 nemesitett facsemetét adott el, mi beszélő bizonysága az egylet közhasznu és életrevaló voltának.

* **Ritka becsületesség.** Egy még mondhatni gyermek férficseléd nagyobb összeg pénzt talált — egyik utczán, — s azt a kapitányi hivatalhoz által is adta. A tulajdonos, tulajdoni joga igazolása mellett a talált pénzt Kiss Sándor kapitányi hivatali tolnoknál átveheti.

* **A kertészeti egylet** legközelebbi tisztujitó közgyülése a jövő január hó 29-ik napján a városháza nagy tanács termében d. u. 3 órakor fog megtartatni.

* **Nyilas Samu** költeményeit barátai kiadni szándékoznak, erre vonatkozólag az előzetési felhivás már szét is bocsáttatott. A szerkesztőségünkhöz beküldött iv szerint e költemények két kötetben fognak megjelenni és pedig legfeljebb 1871. február végéig. Előfizetési ár 2 frt; diszpéldány 3 frt. Az előfizetési pénzek jövő év január 20-ikáig Miskolczra Lichtenstein Józsefhez intézendők. Nyilas Samu költeményeivel már számtalanszor találkozott az olvasó a lapok hasábjain s igy ismerve szerző szép költői tehetségét, hosszadalmas ajánlgatásokra szükség nincs. Elégnek tarjuk a müvelt izlésü közönségnek ez örvedetes irodalmi vállalatot csupán tudomására jutatni, mely hirt bizonyára kedvesen vesznek a költészet barátai s nem késnek a jelzett kötetek megszerzésével.

Szinházi szemle.

** Szombaton, decz. 10-én adatott: „**Utazás Chinába**“ már a mult szinidényből ismeretes operette, bohókás, mulattató tartalommal. A főszereplők Blaháné, Philippovicsné, Együd, Gerecs, mind kitünően megállták helyöket. Közönség teljes számmal.

** Vasárnap, decz. 11-én adatott: „**Bányarém**“ történeti népszinmü 3 szakaszban irta Vahot Imre. Középszerü előadás és telt ház. —

** Hétfőn, deczember 12-én adatott: „**Mirabeau ifjusága**“ szinmü 4 felvonásban. Mándokinak egyik legjobb szerepe, melyet kedvvel s hatással szokott játszani, a szép számu közönség több izben kitünteté tapsaival. Bercsényiné szinte kitünőleg személyesité Sofiet, Együd is tetszett. Az előadást egyébiránt nem lehet általában sikerültnek tekinteni; némely jelenet vontatottan folyt le, késedelmezés is volt elég.

** Kedden, deczember 13-án adatott: „**Büvös vadász**“ opera 4 felvonás Wébertől. Tannerné ma elragadólag szépen énekelt, s ő, valamint Blaháné zajos tapsokat arattak. Dalfy, Philippovics igyekezettel énekeltek. A ház meglehetősen megtelt.

** Szerdán, decz. 14-kén adatott: „**Dalos Pista**“ népszinmü 3 felvonásban. A gyér számu publikum meglehetősen mulatott ez este, az általános jó kedélyt leginkább Együd szerezte, ki Szerafin szerepében igen jó humorral szeleburdiskodott. Dalos Pistát Gerecs nagyon feszélyezve játszta; Dózsa szeretetreméltó nagybátya, Zöldiné eredeti carricatura volt antik toilleltejében.

Délutáni posta.

— Genua, decz. 13. (Magántudósitás.) Garibáldi táviria leányának: A poroszok Autunre irányzott kettős támadásának véres viszaverése után Cremen tábornok az ellent 10,000 mozgóőrrel Sabinien és Chateauneuf között váratlanul megrohanta és szétugrasztotta; Autunbe 1000 foglyot várnak.

— Bordeaux, decz. 14. A poroszok Montrichard és Romorantin táján jelentek meg. A „Moniteur“ jelenti: Kelet és nyugatról érkező csapat-erősitések azonnal a franczia tábornokok csapataihoz küldetnek, nehogy a fontos pontok megtámadhatók legyenek. — Ezen erősitések a két loire-i hadsereg közt feloszttatnak. — A hoszszu csata-vonalokon (mely Manstól Vierzonon tul terjed) egymással szemben álló hadtestek közt gyakori csatározások folynak.

— Mainz, deczember 14-én. Tegnapig Mainzon keresztül 84,615 beteg és sebesült szállittatott tova.

— Berlie, decz. 14. Dupaulpup püspök Orléansban elfogatott s egy porosz erődbe vitetett.

Országgyülési tudósitás.

A képviselőház ülése decz. 14-én.

Több kérvény beadása után Guti B. interpellálja a pénzügyért a földadó ideiglenes behozatala alkalmából, Magyarország 16 Erdélyre 10 százalékban megállapitott államiadók iránt.

Papp Lajos a közl.-ügyértől kérdi, tudja-e, hogy az ó-orsóvai dunapartot a cs. k. gőzhajózási társulat vette át?

Beadatott a jelentés a Duna-szabályozásról, Warhmann különvéleménye, és a boulevard terve, s erre az V. oszt. külön véleménye. Kitüzetnek tárgyalás végett péntekre.

Gorove tjavaslatot terjeszt be az eperjes-tarnovi vasutvonalról.

A szünidőre nézve a pénteki ülésben határoznak.

A „Debreczen“ eredeti

MAGÁNTÁVIRATAI.

= **Bordeaux, decz. 15. A porosz hadsereg megakarta támadni Havret, azonban decz. 14-kén gyorsan visszavonult; ugy látszik az ellenség több oldalon visszavonuláshoz kezdett.**

= **Petersburg, decz. 15. A czár egy kéziratban már elrendelte a sorozást 1871-re.**

= **Brüssel, decz. 15. Faidherbe hadserege Lafevre mellett haladt el, a nélkül, hogy támadott volna.**

= **Havre, decz. 14. Honfleurben a francziák hadereje növekvőben van; a szomszédságokban sehol nincsenek poroszok. Ezek ugy látszik, hogy felhagytak Havre megtámadásának szándékával. Moignart tbnok 30,000 embernyi erősitett hadtesttel megy Havreból a poroszok elébe. Észak-nyugoti Francziaországból a francziák megujitott erélyéről tudósitanak, nagy csapatosztályok csatlakoznak a loirehadsereghez.**

Nyilt tér.

Fontos mindenkire!!

Valamely czégnek soliditását leginkább a vásárlók tömeges bizalma igazolja. All ez főleg a sorsjegy vásárlásoknál. Haas Adolf állampapir kereskedése Hamburgban valóban egyike a legszilárdabb üzleteknek, mit azon tömeges pártolás, melyben ez üzlet részesül, bizonyit. Ajánljuk ez üzletnek lapunk „hirdetési“ rovatában foglalt értesitését a közönség figyelmébe. 478. 9—10.

Felelős szerk. és kiadótulajdonos: OLÁH KÁROLY.

HIRDETÉSEK.

Felhivás

a Hamburg állam jóváhagyása és jótállása mellett ujonnan kezdődő

nagy sorsjátékbani

részvételre.

Legnagyobb nyeremény a legjobb esetben

250.000 márka ezüst.

Főnyeremények: 150.000, 100.000, 50.000, 40.000, 25.000, 2-szer 20.000, 3-szor 15.000, 3-szor 12.000, 1-szer 11.000, 3-szor 10.000, 2-szer 8000, 4-szer 6000, 7-szer 5000, 1-szer 4000, 16-szor 3000, 106-szor 2000, 6-szor 1500, 5-ször 1200, 156-szor 1000, 206-szor 500, 4-szer 300, 219-szer 200, 10.800-szor 110 márka ezüst, sat.

A huzások folyamában a sorsjegyeknek több mint fele nyereménynyel huzatik ki; mindössze 23.000 nyeremény van, s ez a terv szerint nehány hó alatt eldől.

Az összegnek osztrák bankjegyekben bérmentve beküldése után az 1-ső huzásra, mely **deczember 21-re** van határozva a következő árak mellett szolgálok eredeti sorsjegyekkel:

Egy egész eredeti sorsjegy frt 3.50: egy fél ered. sorsjegy frt 1.75, egy negyed ered. sorsjegy 90 kr., a leggyorsabb kiszolgálás biztositásával.

Minden részvevő a hivatalos czimerrel ellátott **eredeti sorsjegyet** a legpontosabban kapja tőlem, s ezek az igérvényekkel nem tévesztendők össze.

Az eredeti játék-terv minden megrendelés mellé mellékeltetik, s a nyeremények a hivatalos nyerősorozattal együtt pontosan megküldetnek.

Azon bizalom folytán, melyre ezen sorsjegy oly gyorsan szert tettek, bátor vagyok jelentékeny megbizásokat remélni. Minden még a legapróbb megbizás is a legtávolabb vidékre pontosan, gyorsan, titoktartás mellett teljesittetik.

Kérem e végből minél előbb egyenesen hozzám fordulni. 471 9—10

Adolf Haas,

állampapir kereskedése Hamburgban.

Angolna, Ajocska, Oroszhal, páczolt Hering, Lazacz, Tinnhal, Halikra kitünő minőségben kapható 462 2—2

Geréby és Hannignál.

Hirdetmény.

Szab. kir Debreczen város sommás biróságának 32. V. B. 1868. sz. a. kelt biztositást rendelő végzése folytán a Klein Ábrahám felperes részére Jámbor Bálint és neje Illési Mária alperesektől 726 frt tőke összeg s járulékai erejéig biztositási végrehajtás utján lefoglalt s megbecsült ingóságok, nev. 57 db hizott sertés 1871. évi **január 2-án d. e. 8 órakor**, a sertésvásáron, 8 db ló, egy vasas szekér, 8 lószerszámmal együtt pedig ugyanazon hónak **3-ik napján** d. e. 8 órakor a baromvásártéren tartandó nyilvános árverés utján a legtöbbet igérőknek el fognak adatni.

Kelt Debreczenben 1870. decz. 13.

491 1—3 **Simonffy Antal**, végrehajtó biró.

Bérbe adandó földbirtok.

Debreczenhez egy mértföldnyire fekvő 327 hold rendezett földbirtok, uri lakkal, gazdasági épületekkel, felszerelvényekkel; nagyobb mennyiségü széna, szalma és répa takarmánynyal, 70 hold őszi vetéssel, több évekre haszonbérbe kiadó. Értekezhetni tekintetes Simonffy Sámuel hites ügyvéd urral vagy alól irtt tulajdonossal. —

476. 2—3. **Jablonczay Kálmán.**

Boda János

férfi és női ruha-raktára

Debreczenben.

Van szerencsém tisztelettel tudatni, miszerint azon kedvező helyzetben vagyok, hogy a **legelső gyárakból kikerült kelmékkel** és azokból készitett **minden időszakra való magyar és franczia szabásu**

férfi ruhákkal

ugymint: **utazó bundák, férfi szürök, tisza-deák szürök, országgyülési** és **Kinizsi gubák**, nemkülönben **attilák, huszár bekecsek, téli asztregan** és **persianer sapkák**; — továbbá:

női ruhákkal,

ugymint: **női bundák, köpenyegek, zubbonyok, pongyolkák, bujbelik, nyakbavaló boárok és kézre való muffok**, szóval mindenféle férfi és női ruhanemükkel raktáramat dusan fölszereltem, hogy igy a t. cz. közönség igényeinek teljesen megfelelő s a **legujabb divatszerinti kész öltönyökkel** készséggel szolgálhatok a lehető **legjutányosabb árak mellett**; — ugyszinte **megrendeléseket** is **gyorsan** teljesithetek.

Tisztelettel

BODA JÁNOS.

Raktáram: Debreczenben, főpiacz 2135. sz. „Teleky“-hez czimzett saját házamban.

430 2*

SZEPESSY ANTAL

norinbergi és diszáru kereskedése

ajánlja nagyválasztéku

China-ezüst,-bronz-bör, fa- és alabastrom müvekből kiállitott

karácsonyi és ujévi ajándék-

486 2—6. czikkeit és

gyermekjáték áruit

a legjutányosabb áron.

ANTALFFY LAJOS,

órás Debreczenben.

(Boltja a városháza piaczi részén levő „TÖRÖRHÖZ“ czimzett dohány-, szivar- s bélyeg-eladási helyiségével egybeköttetésben.

Van szerencsém a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani e legdusabban felszerelt óraraktáramat, a lehető legolcsóbbra **leszállitott áron, egy évi irásbeli jótállás mellett.**

	frt.
Ezüst hengeróra 4 rubinköre járó patent-üveggel	8—10
Finomabb arany szegélylyel ugró	11—12
Egész aranyozott compassal	12—13
Angol mintára lapos kristályüveggel	13—14
Gazdászati óra (remontoir)	15—16

	frt.
Ezüst horgonyórák 15 rubin köre, patent üveggel, ugrós	14—17
Finom angol mintára	15—18
Kettős fedéllel	15—18
Kettős fedéllel angol mintára	19—24
Remontoir	25—36
Horgonyórák, melyeket felhuzni soha sem kell	40—45
8 napos pendul-óra	19—23

Ezen például fethozott órák olcsóságához képesti jutányos árak mellett ajánlom arany urés női óráimat, franczia 8—14 napig járó és ütő; márvány, alabastrom, bronz s vas öntvénytoku üvegboriték alatt levő asztali és függő aranykerekes óráimat, inga (pendul) órákban a legkissebbtől a legnagyobbig, kieligitő nagy választékban.

Schwarzwaldi fali óráim hihetetlen olcsó árért, kezdve 1 frt 50 krron szintén egy évi jótállás mellett.

Órákat cserébe elfogadok valódi értékökben, s mivel nálam halározott ár van, s ára minden jószágon rajta van, a csere a t. cz. közönség részéről igen könnyü és biztos.

Vidékröli megrendelések a levél átvételétől számitva 5 nap mulva küldetnek szét mivel elvem, csakis egész tökéletes kipróbált állapotban levő órákat adni ki üzletemből.

Uj Torony-órák készitését vagy ócskák kijavitását gyorsan teljesitem.

Debreczen 1870, Nyomatja Telegdi Lajos betüivel Szőllősy Mihály.